

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl.40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 22.

V Ljubljani, v torek 28. januarija 1896.

Letnik XXIV.

Deželna zavarovalnica.

(Govor poslanca dr. Žitnika v deželnem zboru Kranjskem dne 24. januarija t. l.)

Ko sem z gospodi tovariši stavljal predlog, naj bi sl. dež. zbor načelno sklenil, da dežela Kranjska ustanovi deželno zavarovalnico proti požarom, toči in živinskih boleznim, nisem mislil — in to naravnost priznam — da to velevažno narodnogospodarsko vprašanje zahteva toliko mučnega in dolgotrajnega proučavanja. Pač pa sem imel že preje trdno in neomajljivo prepričanje, katero imam še danes, da tega vprašanja deželni zastop Kranjski tako dolgo ne sme pustiti izpred očíj, dokler se ne uresniči zdrava ideja javnega zavarovanja, oziroma javne, deželne zavarovalnice. Imel sem priliko čitati o tem vprašanju obravnave v raznih deželnih in v državnem zboru in zapazil sem, da so mnogi poslanci ne gledé na politično stališče z največjim ognjem in navdušenostjo zagovarjali to idejo, dočim jej nasprotujejo v prvi vrsti pri zasebnih zavarovalnicah interesovani krogi, v drugi vrsti posamezni možje, katerim so še vedno v življenji merodajna ona načela, katera izražamo sedaj s skupno besedo „liberalizem“, oziroma „kapitalizem“, češ, ta jedina morejo ljudstvo rešiti iz obče priznane in vedno rastoče gospodarske bede.

Iz tega bolj površnega proučavanja rodilo in utrdilo se mi je prepričanje, da stvar, za katero se ogrevajo, katero priporočajo in zahtevajo možje à la grof Wurmbrand in drugi, mora vendar imeti nekaj zdravega jedra, realne podlage, in da ti možje ne stopajo brez premisleka kot nekaki ljudski tribuni v javnost, išočoč prazne ljudske slave in hvale, ki se vsak hip lahko razkadi v zrak.

To je bil prvi nagib, da smo staveli označeni

predlog. Drugi nagib pa je bil, ker ljudstvo želi in zahteva podeželjenje — če smem rabiti ta novi izraz — zavarovanja proti elementarnim nezgodam. Veleč. gospodje, oprostite mi to samohvalo, ako rečem, da dobro poznam nazore in mišljenje našega prebivalstva po deželi, in trdim, da te želje po deželni zavarovalnici izvirajo iz nekakega naravnega nagiba in iz večletnih praktičnih izkušenj pri sedanjih zavarovalnicah. Akoravno sem si brez svojih zaslug zadnji čas pridobil pridevek „oberkapucina“, kakor ste čuli, vendar izjavljam, da niti jaz, niti je kateri mojih gg. somišljenikov zanesel to zdravo idejo med ljudi, vrgel to dobro seme na rodovitna tla; ne, temveč na shodih so priprosti možje poleg drugih želj izražali tudi to, da naj dežela sama uravna to pereče vprašanje. Tako n. pr. sem se pred zadnjimi deželnozbornskimi volitvami mimogredé oglasil pri nekem v dotičnem okraji vplivnem gospodu, katerega ste Vi gospodje tukaj v središču pozneje proglasili svojim kandidatom. In ta mi je skoraj ves čas, ko sem se pri njem mudil, polagal na srce, naj vendar sprožimo, oziroma obnovimo vprašanje o deželni zavarovalnici.

Ta dva stvarna nagiba torej, prvič, da so se mnogi avstrijski deželni zbori že izrekli za deželne zavarovalnice in da jih že imajo tri kronovine, in drugič želja volivcev, sta nas napotila, da spravimo to vprašanje zopet v tók ter se v tem oziru pridružimo drugim dež. zborom, ki že več let trkajo na vrata vis. c. kr. osrednje vlade, da potom državnega zakona deželam omogoči obligatorno in vzajemno zavarovanje.

In kako naj sedaj utemeljujem predlog? V tem oziru imam težavno stališče. Prvič se mi utegne goditi, kakor vsakemu proroku nove ideje, dasiravno nisem jaz prvi v tej visoki zbornici; drugič pa mi

ni bilo mogoče dobiti onih natančnih neovrznih statističnih podatkov o vplačanih premijah, rezijskih troških in odškodninah sedaj poslujočih zavarovalnic, s katerimi bi mogel, tako rekoč, na zid pribiti korist in potrebo javnih zavarovalnic, kajti, kakor pravi tudi „Assecuranz-Compass“ za l. 1895, „in Oesterreich gedeiht die Geheimniskrämmerei in der üppigsten Weise“.

Da je zavarovanje v obče velikega narodnogospodarskega pomena, o tem mi ni treba obširno govoriti, ker o tem je prepričan vsakdo izmed nas, v tem nas potrjuje razvijajoče se zakonodajstvo raznih držav, in v tem oziru tudi mi v Avstriji nismo zadnji, v nekem oziru celo prvi. A pred očmi imam samo zavarovanje proti elementarnim nezgodam, osobito proti požaru. Torej gledé te potrebe nekaj besed.

Obče priznano dejstvo je, da si človek večkrat laglje pridobi imetje, kakor pa ohrani ter obvaruje proti raznim nezgodam, nesrečam, zavidnosti in hudobnosti ljudij. A človek je mire in brez skrbij uživa sad svojega večletnega truda, ako živi v zavesti, da je zavarovan proti gotovim slučajnostim. Zato so ljudje že od nekaj razmišljali o sredstvih, da si zagotovijo obstanek za daljšo ali krajšo bodočnost. In temu namenu služijo poleg varstvenih zakonov v prvi vrsti tudi zavarovanja.

Prava, občekoristna zavarovanja pa se morejo snovati le na podlagi vzajemnosti. Tako zavarovanje sicer škode ne more zabraniti, toda škoda se more porazdeliti na več let in na več oseb. Nezgodna sicer uniči pojedinca vrednost imetja, toda vzajemno zavarovanje mu zagotovi prihodnost. In to je ono glavno načelo vzajemne narodnogospodarske organizacije, ki novejši čas pridobiva vedno več tál v teoriji in praksi.

LISTEK

Dozdevna ljubezen.

Roman. — Spisal knez M. N. Volkonskij.

(Dalje.)

V.

Bil je vroč, solnčen dan in godba je davno igrala na vrtu, a ljudstva se je zbralo v vrtu malo. Štefan Aleksejevič je sedel na klopi in otožno gledal na neutrudne otroke, ki so se zbirali, da bi napravili skupno kako tekanje ne glede na solnce in vročino.

Krasna dojica — Spanka, v kratkej jopki in belih nogovicah, hodila je počasi sem ter tja po senenatem drevoredu, ujkaje okrašeno deklico in z radovednostjo ogleduje redke ljudi, ki so hodili mimo in ustavljali se pri letnih skladiščih pod stebriščem. Majhen nemški deček, v velikem klobuku primeroma k velikosti in temnem jopiču z belim vezilom okrog vratu, stal je na solncu, pred besedko, kjer svira godba, in neravno mahaje s palčico, skušal zadeti takt. Nekoliko postarnih žen sedelo je z delom v rokah na v polukrogu postavljenih stolih in neprenehoma pogovarjalo se o nečem. Toda občinstva ni bilo skoro nič.

Vroč solnce je razsvetljevalo besedko in del ploščadi, na katerej so skakali otroci in hodil človek, ki je prilepljal plakate, z loncem kleja in velikim

svitkom tankega raznobarvanega papirja v rokah, — in vedno bolj se je pomikalo na drugi nerazsvetljeni del vrta, odganjaje tenko, sivo senco s praznih vrst belih klopj, skrbno postavljenih pri kraju vrta. . . .

Zvoki godbe so se razlegali po vrtu, časih bolj gromko, časih bolj tiho, valovito in pojemaje v vetru, in družili časih z mogočnim in veselim šumenjem dreves, ki so okroževala vrt.

Bahtemin je sedel na klopi nasproti vhoda in, ne poslušaje godbe, kadil jedno papiročko za drugo, pričakuje Ljvovih, kateri so obečali priti.

Prvi del godbe se je končal. Godci so spravili instrumente in začeli, počasno dvigaje se, kakor črne sence hoditi iz nizkih dverij besedke na vročo razsvetljeno ploščad. Bahtemin je vstal, vrgel proč papiročko in šel k vhodu. Čutil je zopet svojo neprestano nezadovoljnost s seboj in vsemi in znova duševno hladnost, osamljenost, grozo približujočega se dolgega časa in strah, da se mu ne bode mogel izogniti.

„Kam so pa šli?“ mislil si je o Ljvovih — „a vender je . . .“ dejal si je Štefan Aleksejevič, zagledavši mladega Ljvova pri mizici prodajalke cvetic, ki mu je zaspano in nerada pokazovala cvetice. . . .

„Kaj pa, zopet kupujete?“ vprašal je Bahtemin s posebnim naglasom in srdito posmešnivši se.

„Da“ . . . odgovoril je zmešan Ilija Dmitrijevič. „Čemu vam bodo cvetice? za koga? . . .“

„Za grofico Narokovo“, rekel je Ljvov, zarudel in pogolnil besede, — „sedi tam z materjo . . . Zaigral sem, pristavil je, kakor da se opravičuje. — A mame niste še videli, ne? povedem vas torej takoj k njej, takoj, takoj, takoj . . . samo šopek moram vzeti . . . katerega mislite, tega, a?“

„No vem prav, naj bode isti“, dejal je Štefan Aleksejevič, ne razgleduje šopkov.

Ljvov je pogledal na Bahtemina, posmešnil se, a dejal ni ničesa, plačal šopek in prijel Stefana Aleksejeviča pod pazduho.

Potem sta odšla. Bahtemin ni znal, kam ga sicer vede Ilija Dmitrijevič, s kako grofico Narokovo je „zaigral“ in kupil jej šopek, toda čutil je samo, da hoče iti tje, kamor bi šel sam in ne zašel, ampak prišel v oni drevored, k onej klopi, kjer je bila jedino možna sreča življenja, katero je videl le začasno v razvalinah, v sanjah ali prikazni, zjutraj pri vshodu solca, ki je prvič segrelo njegovo dušo z nekim nezemeljskim, netukajšnim, toplim. . . .

„Kdo so oni z vašo mamico?“ vprašal je Ljvova. . . .

„Kako, ali jih niste spoznali?“ odgovoril je ta, — „ta je Kašinskij, a ona grofica Narokova s hčerjo — kaj ne, da je mila?“ hotel je Ljvov pristaviti, a ni . . .

A Bahtemin je zabil vse, še samega sebe, ustavljal se, gledal — in zdelo se mu je, da bi gledal vedno, ne da bi se obrnil. . . . (Dalje sledi.)

Na stotine pisateljev, smem reči, se je v novejšem času bavilo s tem vprašanjem; skoraj vsi pa, ki stojé kot učenjaki na nepristranskem stališču, zagovarjajo javno zavarovanje. Mej temi so najmerodajnejši Adolf Wagner, Brämer, Scheffle in drugi. Ne bodem Vas dolgočasil z raznimi izpiski iz knjig teh pisateljev, navesti pa le hočem besede, s katerimi je to misel ob kratkem izrazil bivši naš finančni minister dr. Steinbach. On je pisal še kot dvorni svetnik*):

„Ako se oziramo na zgodovinski razvoj zavarovanja in njega uspehe, in ako jemljemo v poštev, da je namen zavarovanja, kakor vsakdo prizna, osnova skupne nevarnosti, to je, da se škode, ki se vsled gotovih dogodkov zgodé na imetji posameznih oseb, porazdelé na več slučajev, v katerih preti sicer ista nevarnost, a se v resnici ne pripeti, — potem smemo opravičeno trditi, da zavarovanje išče namen, ki je v korist neke skupnosti državljanov; in v tem smislu mora biti zavarovanje vzajemnogospodarska naprava. Pa tudi s pravnega stališča je velikega pomena, da je nujno potrebna prava organizacija zavarovanja v interesu narodnega gospodarstva in osobito zato, da se imetje primerno deli, ker na več oseb porazdeljena škoda ne uniči obstanka pojedincu, ampak se mu nadomesti s prihranki velikega števila, dočim bi bil gospodarski obstanek od nesreče prizadetega v veliki nevarnosti, ali celo uničen, ko bi ne bilo takega zavarovanja.“

Visoka zbornica! Ugovarjati bi mi utegnil kdo: „V zadnjih desetletjih vstajajo razni socijalni reformatorji kot osrečevalci narodov, ki hočejo v káli zatreti takozvana kapitalistična načela ter kmetiškemu in delavskemu proletarijatu obljubujejo nebesa že tukaj na zemlji. V deželnih zborih pa „mali državnik“ premlevajo dnevne fraze, ne da bi jih presojali in razumeli.“ Take govore čujemo navadno in ravno te besede sem čital v nemškem jeziku, v neki knjigi, katere pisatelj je odločen zagovornik delniških zavarovalnic.

Častiti gospodje! Jaz ne spadam mej one, ki hočejo kar čez noč zlomiti sedanji sistem. „Natura non facit saltus“, (narava ne dela skokov) in sedanjim rodovom so načela kapitalizma tako prešla v kri in meso, da so jim postala druga narava. Toda rok ne smemo križem držati, temveč korak za korakom si moramo osvajati zopet gospodarsko prostost iz težkih spon, v katere je narode evropske ukoval mogočni kapitalizem. Jeden tak korak k boljšemu bila bi deželna samouprava zavarovanja. Vem, častiti gospodje, da deželna zavarovalnica tudi z monopolom ne bode rešila srednjih stanov, toda bila bi močan obroč v dolgi verigi socijalnih reform. Naš domači pregovor pravi: „Kamen do kamna palača, zrn do zrna pogača.“

Sicer pa ta zdrava misel glede javnega zavarovanja ni nova, ni se rodila v glavi kacega socijalnega demokrata ali političnega „kapucina“. Že znani nemški učenjak Leibnitz jo je zagovarjal malone pred 200 leti, pisoc v jednom svojih del: „Kakor v vsakem skupnem življenju, n. pr. v družini, slučajne nesreče (casus fortuitos) skupno nosijo, tako bi moralo biti tudi v državi z ozirom na pogorelce. Ni dovolj, kakor se navadno godi, da ponesrečencem odpusté nekaj bremen, temveč mu morajo popolnem nadomestiti škodo in tako zagotoviti obstanek, sicer bi morali prebivalstvu vzeti na mnogo občutljivejši način potrebna sredstva. Zaklad se mora nabirati iz letnih prispevkov, država ga mora upravljati, toda popolnem ločeno od drugih zakladov. Redni izkazi bi morali utrjevati zaupanje prebivalstva. Tako naravno bi morala podpirati dobro urejena gasilna društva in požarna policija, potem bi bil tako nabrani denar pravi biser dežele.“

Dalje je zavarovanje v narodno-gospodarskem oziru važen faktor glede hipoteke in kredita. In kdo že dandanes ne potrebuje in ne išče kredita? Zemljišča so sicer prva podlaga realnemu kreditu, a v drugi vrsti poslopja, ki so navezana na zemljišča. Kredit pa se ne meri le po tem, kar človek ima v trenutku, ko išče posojila, temveč po tem, koliko imetja utegne imeti v gotovi dobi let. Lastnost obstanka pa poslopjem podeli zavarovanje, ne sicer po besedi, temveč po gospodarski odškodnini, in tako je hipotekam zagotovljena nekaka trajna vrednost, ko dolžnik dá upniku pravico tudi do zavarovalnine. In to varstvo zahtevajo vse hranilnice in večje posojilnice.

In kaj govori zgodovina, učiteljica narodov? V starem veku ne zasledimo zavarovanja proti požaru po sedanjem modernem načinu. Prvič ni bilo toliko nevarnostij, ker ljudje niso poznali raznih žvepljenih užgalic in tobaka, vsled česar nastane mnogo požarov, drugič ljudje niso toliko mislili na prihodnost, dokler z večje kulturo niso nastala stalna bivališča.

Grki so imeli svojo državno upravo uravnano na komunistični podlagi in morda je država sama delila podpore pogorelcem.

V rimski državi je rimsko pravo po svojem bistvu in načelu omejevalo zadruga ter uničevalo sploh zadržno, vzajemno življenje. Vender so Rimljani imeli zavarovanje za slučaj smrti in skoraj gotovo tudi proti ognju, dasi ni bilo vrejeno v sedanjem smislu na podlagi tarifov, temveč po razmerju potreb in gotovine v blagajnici. Imeli pa so vsaj v Rimu gasilno društvo, ki je šteló do 3000 članov.

Vse drugače pa se je razvilo sploh zadržno življenje, in posebe zavarovanje proti požarom v nekdanji občirni nemški državi. Že Karol Veliki l. 779 v neki naredbi govori o zavarovanju proti ognju. Na podlagi krščanskih načel je v javnem in zasebnem življenju zavladao germansko pravo, kojega glavno načelo je: „Unus subveniat alteri tamquam fratri suo in utili et honesto — drug podpiraj drugega kot brata svojega v vsem, kar je koristno in pošteno.“ Kakor so po rimskem pravu ljudje, ki skupaj žive v deželi in državi, mej seboj brez pravic in dolžnostij, tako nemško pravo ublažuje nerazmerna nasprotja mej „gospodi“ in „sužnji“. Vsled tega do 16. stoletja tako cvetoče zadržno življenje v Nemčiji, toliko število raznih zadrug v obrambo proti skupnim nevarnostim! Cerkev je tedaj v prvi vrsti podpirala zadržno življenje ter delila podpore na vse strani. Na stotine je bilo prostovoljnih zadrug proti požarom. Ko pa je vsled reformacije prišla sekularizacija cerkvenega imetja in ko je divjala ter požigala tridesetletna vojska, usahnili so viri dobredelnih zavodov in požarne družbe (Gilden) so ali prenehale ali pa le životarile. Vender so se še ohranili spomini na ono lepo zadržno življenje. — Tako je bilo v Šlezvik-Holsteinu še l. 1880 takih malih družb 117, in v Oldenburgu in Meklenburgu je še danes v navadi podpora v naturalijah.

Ker pa so se požari in vsled tega berači vedno množili, skušale so si občine in dežele pomagati na razne načine. Mnoge občine so naložile požarni davek. Ta navada je bila razširjena posebno na Bavarskem. Ker pa je deželna blagajnica iskala dobička, nastala je velika nevolja proti temu davku, oziroma dobičkaželjnosti deželne uprave. Drugod so uvedli loterijo, katere čisti dohodek je bil namenjen za pogorelce.

A vsa ta sredstva niso zadoščala, pogorelci so se vedno množili ter prosjačili po deželi. Postopači so se lotili tega obrta in prosjaštvo je postalo velika nadloga za ljudi.

Občine so sicer dajale pogorelcem potrdila (Brandbriefe), a mnogi so jih ponarejali; nekatere občine pa so same svoje berače kot pogorelce pošiljale beračit drugam. Ustanovil se je celo red beračev-pogorelcev (Freileute). Zato so v 18. stoletju okrožni stanovi na Virtemberškem zapodili iz dežele vse vnanje berače, na Bavarskem so zbrali štiri polke konjikov, da so preganjali te vrste berače, na Badenskem so en čas celo premije po 1 frank delili za take berače.

Vsled tega je po vsej Nemčiji ljudstvo zahtevalo, naj država strogo postopa proti beračem in ob jednom pa skrbi za prisilno zavarovanje. Začetek so storili v Hamburgu l. 1676. Pruski kralj Friderik Viljem I. je pričel l. 1718 ustanavljati požarne družbe (Feuersocietäten) po zistemu, da družabniki plačajo koncem leta v požarno blagajnico, kolikor je bilo škode in potrebe. Te družbe so se razširile po vsej Nemčiji ter množile do sedanjega stoletja. Na Saksonschem so že l. 1784 vpeljali prisilno zavarovanje za imobilije; manjše zavarovalnice so se združile v jedno prisilno dež. zavarovalnico na Bavarskem l. 1803, na Virtemberškem l. 1808 in Bavarci so l. 1811 ustanovili prvo državno prisilno zavarovalnico. V severni Nemčiji so se še ohranile te javne zavarovalnice (Societäten), ki so v mestnih upravah; v deželni ali javni upravi pa imajo zavarovalnice: Bavarsko, Saksonsko, Virtemberško, Badensko, Hesensko, Vajmar, Altenburg, Gota, Oldenburg, Braunšvajg, Anhalt, Lipe, Valdek, Hamburg.

Sploh pa zavarovanje proti ognju (in drugim nezgodam še danes ni uravnano v Nemčiji. Tako je v Prusiji 10 javnih zavarovalnih družb z monopolom, 24 brez monopola; poleg tega pa je v Prusiji še nad 200 manjših požarnih družb. V ostali Nemčiji je 22 javnih zavarovalnic z raznimi privilegiji, in sicer 15 z monopolom in 7 brez monopola; dalje posluje 19 zasebnih vzajemnih in 30 delniških zavarovalnic. Mnoge javne zavarovalnice so prisilne, dalje imajo razne pravice od države, tako glede cenilcev, stavbene policije, podatkov od drž. oblastev, imajo pravico politične eksekucije, prednost pri konkurzih ter so proste pristojbin, poštnine in kolektivne.

V Angliji se je ustanovila prva delniška zavarovalnica l. 1680, stare zaveze so kmalu propadle. Od l. 1861—1880 je bilo ustanovljenih 169 delniških zavarovalnic, a od teh jih je še 33, kar je jako značilno.

Državnih sploh na Angleškem ni, kar pa ni čudno. Na Švedskem in v Norvegiji so jednake razmere, kakor v Nemčiji. V Belgiji deluje do 300, večinoma delniških zavarovalnic. Na Francoskem so se začele delniške l. 1786. Mnogi poskusi za javne prisilne zavarovalnice l. 1846, 1848, 1851, 1870 in pozneje so se izjalovili vsled premočnega kapitalizma. V Španiji in Italiji so skoraj same delniške. V Rusiji je 15 delniških in 34 zasebnih vzajemnih, a vlada podpira pogorelce z 10 odstotkov škode. V Srbiji so l. 1875 poskušali ustanoviti prisilno državno zavarovalnico, a stvar je zaspala. V Rumuniji delujeta dve delniški družbi. V Združenih državah Sev. Amerike je bilo l. 1888 delniških 152 in 9 vzajemnih.

Poglejmo v Švicu, ki gotovo ni nazadnjaška državica! Skoraj v vseh kantonih je prisilno zavarovanje proti ognju; v kantonu Waadt je prisilna zavarovalnica celo za mobilije, jedina na svetu. V 15 kantonih so te državne zavarovalnice oborožene z monopolom, tako, da v Švicu sploh nekoliko delujeta le dve delniški družbi.

Približno jednake so razmere na Saksonschem. Z zakonom iz l. 1876 je bila ustanovljena deželna zavarovalnica za nepremičnine. Zakon določa prisilno zavarovanje in monopol, torej morajo biti zavarovana vsa zasebna poslopja in sicer le pri deželni zavarovalnici.

Na Bavarskem, kakor sem že omenil, obstoji dež. zavarovalnica že od l. 1811. Zakon od l. 1875 pa določa v členu II., da je zavarovanje proti ognju pri dež. zavarovalnici sicer prostovoljno, toda pri vsaki drugi zavarovalnici naravnost prepovedano. Poleg tega pa zakon še našteva javna poslopja, ki morajo biti zavarovana pri deželni zavarovalnici.

V Avstriji so bile početkom tega stol. blizu jednake razmere, ko v Nemčiji. Po raznih deželah so si prebivalci pomagali s takozvanimi kmetiškimi družbi (Bauernvereine), katerih je bilo še l. 1888 nekaj nad 300. Prva javna zavarovalnica je začela poslovati v Lincu l. 1811, sedaj jih je osem, a nobena prisilna. V Avstriji je bilo l. 1893 vzajemnih zavarovalnic 21, in sicer 8 javnih, 13 zasebnih; delniških 11, in sicer 8 domačih, 3 vnanje.

Na Ogerskem se je bilo sicer pričelo gibanje za državno zavarovanje, a revolucija leta 1848 je zatrla to gibanje, ki pa še ni potihnilo. Prejšnji ministerski predsednik dr. Weckerle je v zbornici pri neki priliki sicer izjavil, da ni prijatelj državnih zavarovalnic, a naglašal je ob jednem, da se bode moralo uvesti splošno prisilno zavarovanje. V naši državi torej skoro neomejeno vladajo le zasebne, v prvi vrsti delniške zavarovalnice.

Značilno pri teh zavarovalnicah pa je, da je takoj od postanka delniških zavarovalnic nastal krut boj z vzajemnimi, javnimi in zasebnimi. V Nemčiji so vsled tega vse javne zavarovalnice vstopile v zvezo pod državnim nadzorstvom, imajo svoje posebno pozavarovalnico in izdajejo »Mittheilungen für die öffentlichen Feuerversicherungs-Anstalten«. Do l. 1812 delniške družbe v Nemčiji niso mogle blizu, ker se jim je tudi država ustavljala. In odkod ta pojav, da se zasebni kapital tako vriva na to polje? Vis.zbornica, tu bi imel priliko občirno pojasnjevati vzroke. Ne bodem vas mudil, častiti gospodje, kajti ogrel bi se in morda zašel predaleč, rečem le ob kratkem. Odkar je zavladao rimsko pravo v evropskih državah, od tedaj razpada krščanski gospodarski zistem, raste število beračev, dočim se imetje množi v rokah posameznikov. Iz poganskih načel rimskega prava iz-

*) Govornik je citate v zbornici navajal v nemškem jeziku. Op. ured.

misli se se ona politična načela, katera danes označujemo z besedo »liberalizem«, ki je kot kapitalizem na gospodarskem polju provzročil toliko zla ter postal pravo prokletstvo za izsesane in izmolžene narode. Bogastvo se množi v rokah plutokratov, a na drugi strani propadajo srednji stanovi ter množé armado proletarijata. Ko je zavladalo individualistično načelo »laissez faire, laissez aller« in ko so si fizijokrati priborili splošno veljavo, tedaj se je vrgel nenasitni in pregrešni kapital tudi na to rodovitno polje. In zato piše dr. Oton baron Boenigk: »Ausserdem fiel dem freien Spiel der wirthschaftlichen Kräfte in den Zeiten phisiokratischen Regiments der Zwang bei manchen Societäten zum Opfer«.

Dolgo časa so se kapitalizmu ustavljali državniki in narodi, toda koncem minolega stoletja je prodrl vse ovire ter se kot povodenj ulil po vsej Evropi, ker so merodajni krogi križem držali roke ali pa mu celó delali pot in gaz.

(Dalje sledi.)

Deželni zbor Kranjski.

(X. seja, dne 28. januarija.)

Deželni glavar Detela otvori sejo ob 1/2 11. uri; vlado zastopata, kakor vedno, deželni predsednik baron Hein in okrajni komisar baron Rehbach.

Ko je bil prečitan zapisnik zadnje seje in so bile razne prošnje razdeljene finančnemu in upravnemu odseku, utemeljuje deželni poslanec Ivan Hribar samostalni predlog gledé davčnih in pristojbinskih olajšav za nova obrtna podjetja v Ljubljani in bližnji okolici. Govornik naglašá, naj bi visoka vlada dovolila iste olajšave, kakor tržaški okolici in katastralni občini Milje.

Predlog, ki je bil soglasno vsprejet, se je izročil upravnemu odseku.

Poslanec baron Schwegel poroča o prošnji kmetijske podružnice v Krškem za podporo in brezobrestno posojilo vinogradnikom ter jako toplo in prepričevalno naglašá dolžnost deželnega zbora, da svojo skrb obrne na to stroko narodnega gospodarstva, ki je nekđaj dajala v vinorodnih krajih mnogo dohodkov, a je vsled uim opešala. Deželni zbor meritorno ne more rešiti označene prošnje, a naroča deželnemu odboru, da to velevažno vprašanje natančno prouči in v prihodnjem zasedanju stavi konkretne predloge.

Poslanec Murnik poroča o prošnji občinskega odbora na Dobrovi pri Ljubljani za napravo gasilnega orodja. Poročevalec našteva razne nesreče, ki so zadele občino, a finančni odsek nasvetuje, naj se prošnja odstopi deželnemu odboru v rešitev.

Poslanec baron Schwegel poroča v imenu finančnega odseka o prošnji županstva v Smihelu pri Novem Mestu gledé zgradbe bolnišnice za ženske na deželne troške. Poročevalec naglašá, da sedanji finančni položaj sedaj nikakor ne dovoljuje razmerno velikih troškov za bolnišnice po deželi. Dež. zbor je načelno sklenil, da za bolnišnice po deželi dovoli 10 do 15 odstotkov stavbenih troškov, in toliko bi mogel deželni zbor dovoliti tudi v tem slučaju, a na svoje troške vsaj sedaj dežela ne more zgraditi označene bolnišnice. Zato predlaga, deželni odbor naj županstvu naznani vzroke, iz katerih se sedaj prošnja ne more uslišati.

Poslanec Pfeifer si ne prikriva neugodni finančni položaj, v katerem se nahaja naša dežela, vsled raznih dragih zgradb, bolnišnice itd. in vsled potresa. Nadejati se pa je, da bo država na pomoč prihitela naši deželi, da se zopet zacelijo hude rane potresa. Ko se to zgodi vsaj deloma in z ozirom na to, da dežela — kakor je upati — v prihodnjem času ne bo imela tako velikih troškov, kakor v zadnjih letih, bo vendar mogoče vstrezati opravičeni želji šmihelske občine, da se napravi bolnišnica za oni človeški spol, ki je po svojem poklicu najbolj podvržen raznim boleznim. Torej toplo priporoča povoljno rešitev te zadeve.

Prošnji kmetijske podružnice v St. Jurju pri Kranju gledé podpore za drevsnico (por. Murnik) in Mar. Škrjanec za zvikanje letnega doneska za najdenko Mar. Stalzer (por. baron Schwegel) se s priporočilom odstopita deželnemu odboru v rešitev.

Poslanec vitez Langer v imenu upravnega odseka poroča o samostalnem predlogu poslanca Pfeiferja o zemljknižnem vpisu na podstavi zasebnih listin v malostnih zemljiškknjižnih stvareh. Poročevalec obširno navaja zgodovino prisilne legalizacije

ter pobija navadne in že znane ugovore proti tej olajšavi, katera je itak le fakultativna. Stvarno in zanimivo poročilo gosp. viteza Langerja je levica živahno odobrvala.

Posl. baron Wurzbach se noče izjaviti ne za legalizacijo, ne proti njej, a misli, da naj se prisilna legalizacija ali popolnem odpravi, če ni potrebna, ali pa sploh ne dovoli nobena olajšava, ako ni umestna. Zato se izreče proti predlogu upravnega odseka ter nasvetuje:

Dež. odboru se naroča, naj to vprašanje proučuje in v prihodnjem zasedanju poroča, ali naj bi se sploh odpravilo vsako prisilno legalizovanje.

Posl. Globočnik na dolgo in široko pobija Pfeiferjev predlog, našteva razne, že znane pomisleke ter izjavlja, da bo glasoval proti predlogu, oziroma olajšavi pri legalizaciji.

Posl. Pfeifer ni pričakoval po temeljitem poročilu g. poročevalca, da se bo vnela tako obširna debata, tem manj, ker so razlogi za odpravo ali proti odpravi prisilne legalizacije v tej visoki zbornici že tako temeljito in na vse strani prerešeni, da ima itak vsakdo gospodov tovarišev svoje prepričanje o tem. Sklicuje se le na to, da so razni dež. zbori sprejeli brez pomislekov in skoro brez debate one olajšave, ki jih ponuja drž. zakon z dne 5. junija 1890.

Gotovo se nahajajo v dotičnih deželah tudi sleparji, zakotni pisarji itd., kar pa tamošnjih juristov, advokatov in notarjev — imenujem mej drugim slavnoznanelega advokata in jurista g. dr. Mengerja — ni oviralo sklepati to postavo. Spolnujoč svojo poslaniško dolžnost in z ozirom na dano obljubo svojim volilcem, predložil je vnovič ta predlog, katerega usodo polaga v roke vis. zbornice.

Posl. Zelen pobija mnoge trditve posl. Globočnika, češ, da imajo ljudje mnogo daljnih potov in stroškov, ki se bodo gotovo zmanjšali, ako se dovolijo olajšave. Ljudje nimajo toliko časa, da bi vsak čas hodili k oddaljenim sodiščem, kjer bivajo tudi notarji (posl. Globočnik: Za božja pota imajo čas?)

Posl. dr. Tavčar zbadljivo odgovarja Zelenu, češ, ta govori, kar je čul na misijonih itd., ter našteva pomisleke, kakor že l. 1890.

Posl. Jelovšek obžaluje, da se očita prebivalstvu po deželi nerazsodnost in neumnost, ter izraža dvom, da bi g. Globočnik govoril v interesu in po želji večine svojih volilcev. Če ljudje ne bodo znali delati dotičnih listin, hodili bodo itak zopet k notarjem. Sicer naglašajo notarji, da brezplačno legalizujejo; to je res, toda notarjem ni do legalizacije, ampak da delajo prčnje, in pri tem zaslužijo, kar se bojé zgubiti. (Dubro-klici.)

Poročevalec vit. Langer odgovarja najprej dr. Tavčarju in ga prav pošteno ožigosa. Omeni namreč, da ni resnično dr. Tavčarjevo očitiranje, češ, da je poročevalec pred glasoval proti temu predlogu, danes pa ga kot poročevalec tako toplo zagovarja. Res je namreč, da on takrat še ni bil v deželnem zboru, ko se je predlog prvič obravnaval. Nadalje odgovarja očitanju dr. Tavčarjevemu, češ, da zastopa predlog, ki ga je stavila klerikalna stranka. Poročevalec pravi, da se on ne vpraša, od katere strani se kak predlog stavi, marveč kakšen je dotični predlog. V tem oziru je študiral tudi ta predlog ter prišel do sklepa, da je koristen za našo deželo in da ga zato zagovarja. L. 1867 se je prebivalstvu dovolilo mnogo prostostij, a l. 1870 so prišli in rekli, ljudstvo ni še zrelo in treba mu kuratele v obliki prisilnega legalizovanja. (Živahno odobravanje na levici.)

Pri glasovanju je bil v glavni razpravi vsprejet prehod v nadrobno razpravo z večino glasov, ker so s kat. narodno stranko glasovali od nemške stranke gg. eksclenca baron Schwegel, gróf Barbo, vitez Langer in Loy; od narodnonapredne stranke se prvega glasovanja ni udeležil g. Lenarčič. Pri nadrobni razpravi je bil zakon vsprejet v drugem in tretjem branju brez premembe.

Poročevalec v imenu upravnega odseka še nasvetuje naslednjo resolucijo:

Visoka vlada se pozivlja, naj v izvršitveni na redbi k deželnemu zakonu za Kranjsko glede zemljknižnih vknjižeb na podlagi zasebnih listin o malostnih zemljknižnih stvareh poskrbi za to, da se določbe paragrafa I tega zakona ne bodo uporabljale pri listinah, ki se sicer glasijo na svote v smislu tega zakona, a je iz njih razvidno, da so te svote le delni zneski

vrednostij nad 100 gld., in tudi ne pri listinah, pri katerih se hoče izogniti obstoječih predmetov.

Ta resolucija je bila odklonjena z jednim glasom večine; resolucija je naravnost nepotrebna na adresu vis. vlade, tak pouk pač velja občinstvu.

Posl. Povše obširno poroča v imenu upravnega odseka o prošnji e. kr. kmet. družbe kranjske glede ustanovitve kmet. kemičnega poskuševališča in o prošnji Čatežanov pri Trebnjem, da bi dež. tehnik izdelal načrt za vodovod. — Ker je prejšnja točka dnevnega reda vzbudila glasen razgovor mej poslanci, ni bilo mogoče razumeti gosp. poročevalca o zadnjih dveh točkah, kar obžalujemo z ozirom na važnost predmeta.

Obe prošnji se odstopita s priporočilom deželnemu odboru.

S tem je bil dnevni red rešen. Prihodnja seja bo de v petek.

Koroški deželni zbor.

Iz Celovca, 26. jan.

V.

XII. seja, dne 20. jan.: Potrdi se nebitvena prememba postave o razdelitvi obč. premoženja. Reši in potrdi se več stavbinskih zadev in dovoli se za izvanredne stavbe pri dež. cestah za leto 1896 vkup 23.148 gld.

XIII. seja, dne 21. jan.: Vladna predloga o vpeljavi veronauka na zgornji realki se izroči jur.-političnemu odseku. Dotična predloga napoveduje, da se preuredita §§ 8. in 23. dež. postave z dne 18. februarija 1870 dež. zak. št. 19. v toliko, da odpade predmet: elementi narodne ekonomije in se skrči šte ilio ur, vpeljanih za jezikovni pouk, na 17 v tednu, da se dobi mesto za uri, potrebni veronauku.

Vladna predloga se v dodanem poročilu utemeljuje s tem, da je veronauk vpeljan malo ne že po vseh avstrijskih realkah in da niti posebne krajevne razmere, niti predmet sam ne opravičujejo tega, da v Celovcu ni še vpeljan veronauk. Velika važnost temeljitega veronauka baš za naše dni tudi priporoča predlogo, in da odpade omenjeni nepotrebni učni predmet ter se skrči število učnih ur, je tudi povsem utemeljeno. — Predloga se utemeljuje malone povsem z istimi razlogi, kakor je knezoškof utemeljeval in branil svojo predlogo. Radovedni smo sedaj, kaj bo počel visoki zbor; bo de li vladi tudi pokazal zobe, kakor jih je knezoškofu, ali je sedaj postal mehkejši! V ostalem pa imamo letos nove volitve in potem se bo tudi pometlo z protiverško kliko.

Poročilo o nakladi na žgane pijače pravi, da je bilo l. 1894 čistih dohodkov 128.944 gld.; za l. 1896 je proračunjenih 123.328 gld. — Za casto (nepotrebno) ob Vrbskem jezeru dovoli se dež. odboru, da si izposodi 80.000 gld. od koroške hranilnice v njeno dovršitev. — Potrdi se predlog, naj se po posebnem odposlancu dež. odbora redno pregledujejo računi občin in posojilnic (katere podpira dež. odbor). Govorijo o tem Steinwender, Oraseh (proti) in knez Rosenberg.

XIV. seja, dne 22. jan.: Prva točka dnevnega reda je ustanovitev zavoda za slepce v Celovcu. Predlaga se, naj se združita zaklada, katera je nabrala dežela in celoška občina in naj dežela plača učitelja. V obširnem govoru podpira mil. knezoškof ta predlog. Njegovim lepim besedam se pridružuje i poročevalec Posch in predlog se jednoglasno vsprejme.

Obravnava se nato o nekaterih prošnjah za podporo. Celovski občini se dovoli, da sme pobirati naklado na vino, ki se od zasebnikov uvažuje, in sicer za 1 liter vina v steklenicah 10 kr., za hektoliter vina 3 gld. in mošta 1 gld.

XV. seja, dne 24. jan.: Reši se več cestnih zadev in prošenj za podporo. — Stroški za tuje (Nekorošce) po koroških bolnišnicah se zvišajo od 70 na 80 kr. na dan. — Fin. odsek predlaga, naj se odkloni prošnja okr. zdravnikov, da se njih dohodki stalno uredijo. Predlog se sprejme.

XVI. seja, dne 25. jan.: Seja traja samo pol ure in rešijo se nekatere stavbinske zadeve.

Koncem seje stavi mil. knezoškof Jožef Kahn z nekaterimi poslanci samostojni predlog o ohranitvi kmetijskih posestev. Utemeljeval se bo de važni predlog v ponedeljek.

Zumberk in Marindol.

(Govor poslanca Kluna v deželnem zboru kranjskem dne 22. januarija 1896 o zopetnem združenju Zumberka in Marindola z deželo Kranjsko.)
(Konec.)

V pojasnilo tega predloga in te odjenljivosti narodne stranke, ki je bila tedaj v deželnem zboru Kranjskem v manjšini, je treba vedeti, da smo že takrat iskreno hrepneli po dolenjski železnici ter bili pripravljani, v dosego njeno marsikaj žrtvovati. Ker se je torej sploh širila trditev, da Mažari odločno nasprotujejo tej železnici, mislila je narodna stranka, da bode odpravila njihovi upor proti dolenjski železnici, ako jim prepusti žumberški okraj. Od tod torej prihaja, da so bili tedanji predlogi narodne manjšine tako mehki in popustljivi, kar se je v dotični razpravi od raznih govornikov tudi naravnost poudarjalo.

Zdaj so se razmere bistveno spremenile; zdaj imamo brez Mažarov dolenjsko železnico, in ako Bog da in sreča junaška, dobimo brez njih prej ali pozneje tudi belokranjsko železnico. Pa tudi zveza teh železnic s Karlovcem se bode takoj napravila, ko bode dovršena zveza bosenskih železnic s Solunom in bodo izdelane dalmatinske železnice. Mažarska se zvezi naših železnic s Karlovcem ne bode več upirala; ona bi jo raje imela danes, kakor jutri, dobro vedoč, da bi to neizmerno koristilo Reki. Z ozirom na vse to je torej prav, da leta 1881 niso obveljali predlogi narodne manjšine deželnega zbora Kranjskega.

Odtlej je preteklo že 14 let, ali žumberška zadeva se niti za las ni pomaknila naprej, ampak, skoraj bi rekel, pomaknila se je celo nazaj. Pač ste si naša in mažarska vlada pogajali med seboj in se pogajate vsled ponovitve avstrijsko-ogerske pogodbe tudi zdaj, ali mažarska vlada stavlja se zdaj na vse drugačno, nam veliko neugodnejše stališče, kakor nekdanj. Prej je vsaj načelno priznavala, da Zumberk spada k deželi Kranjski, in je le zaradi tega priporočala, naj ostane pri Hrvatski, ker se to zaradi velikoletne zveze z njo spodobi. Zdaj pa naši deželi kar naravnost odreka pravico do žumberkega okraja, češ, „da nemški besedi Sichelberg in Sichelburg ne pomenjate jedne in iste reči, da je bil Sichelburg neka vas v hrvatski vojaški granici brez gosposčine, Sichelberg pa grad z veliko gosposčino na Kranjskem in sedež glavarstva. Kranjska,“ pravijo Mažari dalje, „je sicer res imela svoj lasten vojaški okraj, ki se je sostavljal iz naselbin Uskokov, katere so bile vojaško vredjene in podredjene v žumberški grajščini osnovanemu glavarstvu. Ali ta okraj,“ pravijo, „je že zdavnej združen z deželo Kranjsko. Mažarska komisija se je celo domišljevala, da more pokazati kraj, kjer je pravi kranjski grad Žumberg stal.“

Ali tega ne potrebujemo; mi sami dobro vemo, kje je žumberški grad stal in Valvasor ima v četrtem zvezku XII. knjigi na strani 74. celo podobo tega gradu. Po slovenski se je pa grad tudi v prejšnjih časih zmirom imenoval Žumberk, Uskoki mu pravijo Zumberak, nemški pa Sichelberg ali Sichelburg. Toda iz listin preteklega stoletja, ki se deloma hranijo v našem deželnem muzeju, je razvidno, da Sichelberg in Sichelburg pomenjata jedno in isto posestvo na Kranjskem, kjer so se bili naselili Uskoki, ki pa radi tega ni nehal biti del dežele Kranjske. In če Mažari govoré o bivši vasi Sichelburg v hrvatski vojni granici, tudi to menda ne bo nič drugega, kakor bivša fara Sichelberg, katera je bila podredjena oglejski škofiji in ki je tudi stala na Kranjskem, ne pa v hrvatski vojaški granici.

Meni se celo dozdeva, da vasi Sichelberg ali Sichelburg sploh ni bilo, ker bi morali sicer vprašati, kam je ta vas najedenkrat zginila, ker je zdaj več ni. Ime fare Sichelberg ali Sichelburg je marveč obsegalo vse tam ležeče vasi, ne da bi se bilo pa kateri vasi tako reklo. Tako imamo n. pr. tudi zdaj faro Dobropolje, toda vasi Dobropolje ni nobene, ampak kjer cerkev stoji, se imenuje Videm; ime Dobropolje pa obsega vso tamošnjo okolico. Jednako imamo faro in občino Loški Potok, vasi Loški Potok pa ni nobene, ampak to ime obsega vse kraje, kar jih je v celi tamošnji okolici.

In če Mažari trdijo, da je dežela Kranjska sicer imela svojo vojaško granico, ki je pa že zdavnej združena z deželo Kranjsko, naj povedó, kateri kraji so spadali k tej kranjski vojaški granici, in kdaj so bili zopet združeni z deželo Kranjsko, ker mi o vsem tem nič ne vemo.

Je pojde tako naprej, bodo Mažari že skoraj trdili, da Zumberka prav za prav nikdar ni bilo in da je vse, kar se o njem govori in piše, le sanjarija in izmišljena pravljica iz starodavnih turških časov, da so torej vse razprave gledé novih mej dežele Kranjske odveč. Jedenkrat se jim je tako ravnaje že posrečilo; prisvojili so si brez posebnih težav Reko, katera je nekdanj tudi spadala k deželi Kranjski. Toda niso je pridružili deželi hrvatski, ampak obdržali so jo za se ter napravili iz nje čisto mažarski komitat z mažarskim guvernerjem, mažarskimi uradi, mažarskimi šolami, mažarskim brodomem itd. Pa s tem menda še niso zadovoljni; kaj radi bi Reko še bolj razširili z okolico, kakoršno ima Trst, toda ne na hrvatski, ampak na isterski zemlji. Ni namreč še dolgo tega, ko se je bila po svetu raznesla govoricca, da se Mažari z vso silo poganjajo za svet med Reko in Volosko.

In zdaj hočejo tudi še imeti žumberški in marindolski okraj, toda ne zaradi Žumberčanov, ampak radi njihovih šum.

Radi Žumberčanov jim je vse jedno, ali ostanejo Hrvatje ali postanejo Slovenci, ker jednako srpo črtijo vse Slovane, in prav tako dobro, kakor mi vedó, da imajo Žumberčani glavno zvezo in glavni promet z deželo Kranjsko in da bi radi tega priprosti narod v svoji celoti glasoval za združenje z deželo Kranjsko, če bi se ga vprašalo, kam naj ga denejo. Toda Mažarom diše žumberške šume, katerih je čez 6600 oralov, s katerimi bi radi delali, kakor z drugimi krasnimi gozdi nekdanje vojaške granice, in iz katerih so, kakor se pripoveduje, v tem kratkem času prodali že za več, kakor za 800.000 gl. lesa, dasi jim žumberški svet do danes še ni v last pripoznan. Hrvatom bi pa s tem ne bilo čisto nič pomagano, ker sem prepričan, da bi Mažari z Zumberkom ravno tako delali, kakor z Reko, ako se jim posrečidobiti ga v svojo last. Osnovali bi si tam poseben mažarski okraj, z mažarskimi uradi in mažarskimi šolami pod višjo oblastjo mažarskega guvernerja v Reki, ne pa hrvatskega bana v Zagrebu.

Zumberčanom bi se v tej zvezi jako trda godila, ker bi prišli z dežja pod kap in bi bili kakor Slovaki in drugi nemažarski narodi v ogerskem kraljestvu na milost in nemilost izročeni mažarskemu pritisku. Nasprotno pa se jim pri nas ni treba bati ničesar, ker jih bo naš narod gotovo tudi zdaj zopet sprejel z jednako ljubeznivostjo in jim dal varnega zavetja z jednako prisrčnostjo, kakor tedaj, ko so bili pribežali pred divjim Turkom in so v naši deželi iskali zavetja in pomoči pred njim. In če imajo nemški Kočevarji pri nas nemške šole, ne da bi dežela naša radi tega kaj trpela, bodo tem laglje tudi Žumberčani ohranili svoje hrvatske šole kakor tudi svoje hrvatske duhovnike po stari navadi.

Ako se pa Mažari v istini nikakor nečejo ločiti od Žumberčanov in bi jih res tako silno radi imeli v svojem mažarskem kraljestvu, naj deželo Kranjsko primerno odškodujejo za ogromne stroške, ki jih je v teku časa imela za obrambo avstrijskih dežel. Od tistega časa, ko so se bili kruti Turki udomačili na Hrvatskem, do l. 1597 potrošila je naša dežela za to obrambo 8½ milijona goldinarjev; v naslednjih 16 letih, to je od l. 1597 do l. 1613 pa je izdala za graničarske namene še drugih 1.699.266 gl., toraj vsega skupaj več kakor deset milijonov goldinarjev.

To je bil vzrok, da je toliko, nekdanj jako slavnih in bogatih plemenitih družin kranjskih popolnoma obožalo in da so za vselej zginile s svetovnega pozorišča!

Gospoda moja! Dežela Kranjska je že od nekdanj hudo krvavela; tudi zdaj ni srečna in bogata. Zadnji hud udarec za njo je bil silni potres lanskega leta; naše hiše so porušene, deželno premoženje je ob tla, in pri slavni vladi moramo veliko denarja na posodo iskati, da zopet nekoliko opomoremo deželnemu gospodarstvu. Toda čemu bi se zakopavali v dolgove, in čemu naj bi naša vlada posezala v svoj žep, da nam v naši hudi stiski prihiti na pomoč, ko imamo v žumberškem okraju najbolje sredstvo, s katerim bi si mogla naša porušena dežela zopet nekoliko opomoči. Če hočejo Mažari po vsej sili imeti Žumberk, ga jim utegnemo po prijaznem porazumljenju prepustiti, toda ne brezpogojno, ampak proti primerni odškodnini, ki bi pa morala znašati vsaj desetinko vseh gori omenjenih stroškov, katere je morala dežela Kranjska nekdanj plačati za obrambo avstrijskih mej in za graničarske namene.

Marindolski svet pa se mora na vsak način združiti z deželo Kranjsko, da Kolpa postane

zopet prava meja med deželo kranjsko in hrvatsko, in da našim ljudem, ki prehajajo iz Adlešič v Preloko ali narobe, ne bo treba hoditi čez mažarsko zemljo.

To so moji nazeri o Žumberku in Marindolu, ki jih v blagovoljen poštev priporočam upravnemu odseku, kateremu naj se ta zadeva v pretresanje izroči. Slavni deželni zbor naj jih pa priporoča tudi visoki vladi, da se bode mogla pri pogajanju z ogersko vlado blagohotno ozirati na pravice, pa tudi na potrebe dežele Kranjske.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. januarija.

Stajerski deželni zbor. V včerajšnji seji je predložil namestnik marki Bacquehem vladin načrt gledé vrvnave reke Mure. Načrt se je po nekaterih pojasnilih izročil posebnemu odseku. Nato je poročal poslanec Morre o delovanju deželnega odbora s posebnim ozirom na obrežna dela pri reki Muri, ter pozivljaj, naj izposluje za ta dela potrebno državno podporo. Po odobrenju poročila in vsprejetju predloga se je volil odsek za prva posvetovanja o predlogu poslanca Sutterja in tovarišev glede pogodbe z Ogrsko. V odsek so bili voljeni: dr. Link, načelnik, Forcher, namestnik, dr. Wokaun, zapisnikar, Sutter, grof Kottulinsky, Mosdorfer, dr. Kokoschinegg, Posch, Endres, Rochlitzer, prelat Karlon in Proboscht.

Is deželnega zbora češkega. V zadnjih sejah deželnega zbora je bilo podanih več važnih predlogov. Predlagal je poslanec Horak, da se dovoli kmetom saditi tobakovo rastlino, ki bi se dobro obnesla, ker se je gojila tobakoreja že v drugi polovici 16. stoletja. Vlada napravlja vedno nove in nove tobačne tvornice, tobak pa dobiva iz tujine. Leta 1891 se ga je vpeljalo od drugod za 27 milijonov gl. Čemu to? Dovoli naj se kmetu, da se peča s tobakorejo in se mu bode pomagalo ne malo na noge. Cena žitu je nizka, kaj čuda, da ne more kmet izhajati? Posl. Gebler bi bil svoj predlog s tem le predlogom dobro podprl. Na poljedelstvo vpliva slabo mnogo faktorjev, in jeden izmed njih je tudi tobak. Povsod se namreč toži, da pomanjkuje poljedelskih delavcev, v tobačnih tvornicah pri nas se nahaja še čez 7000 delavcev. Toliko močij je toraj odtegnjenih kmetu, in on tobaka vendarle ne sme saditi, ker hočejo drugi fakorji tobak tujini dražje plačevati. Tudi poslanec Stastný je dal predlog, da se ohrani kmečki stan. Komur je tedaj mar za kmetov blagor, tukaj pokaži! Bolj zanimiv od jedne strani je predlog grofa Schönborna, da se vpelje drugi deželni jezik kot obligatni predmet na srednjih šolah češkega kraljevstva. V bistvu se strinja ali dopolnjuje Pacákov predlog o narodnostnem zakonu za Češko. Dozdaj so se učili Čehi na gimnazijah nemško, Nemci se pa niso češkemu jeziku učili. Da je pri nas znanje obeh jezikov čez vse potrebno, ne tají nihče, še Nemci ne. Predlog Schönbornov je tedaj velike važnosti, a glejte: Mladočehom ni po volji! Neumljivo je, kako sta mu mogla nasprotovati Engel in Baxa. Prvi je dejal, da ne bedi Nемец uradnik, ako češko ne zna, drugemu pa ni bilo všeč, da je prišel s predlogom, velkoposestnik, rekel je: kaj hočete med nami vedno vi, ki nimate ni češke, ni nemške narodnosti? Nepristranski opazovatelj zborničnih sej mora vzklikniti letos: škoda druzega časa, škoda denarja za vse to! Pota mladočeških politikov so neizvedljiva. Zastoj bi iskal pri njih kako doslednost, sami ne vedo, kako se bodo vedli ozir posameznih predlogov, kadar v zbornico gredo. Kar zadeva Schönbornov predlog bi mislil vsak priprost človek, da bodo zanj Mladočehi glasovali kot jeden mož. Vsaj se vedno zahteva, da zna vsaki uradnik na Češkem oba deželna jezika, in k temu more najbolje pripomoči poduk na srednjih šolah. In zdaj, ko zahtevajo Mladočehi državno pravo, ko jim ni znal deželni predsednik Thun dovolj dobro češko govoriti, zdaj zamenjajo svoje stališče z Nemci in glasujejo zoper predlog, Nemci pa za njega. S tem so si Mladočehi močno škodovali pri svojih volilcih in si naredili iz velkoposestnikov sovražnike. Naj bi bil storil kaj takega kakšen Staročeh, križali bi ga bili! Morda pa mislijo, da jih bode grof Badeni prišel lepo prosit za dovoljenje, če sme upeljati češki jezik v nemških gimnazijah, ker so pri njem dosegli odstavo Thunovo? Tako daleč še nismo. In kam so dali ti modromožje pamet ozir Moravske? Ti ubogi zatiranci naj bodo še v prihodnje od manjšine zatirani? Gospodje Mladočehi, daleč ste prišli!

Obnovitev trozveze. Po poročilu včerajšnje „Gazzette del Popolo“ je predlagala italijanska vlada v Berlinu in na Dunaju, naj se že koncem prihodnjega meseca prične pogajanja glede obnovitve, oziroma podaljšanja trozveze mej Italijo, Avstrijo in Nemčijo. Ker je sedanja pogodba veljavna še do konca prihodnjega leta, se bo torej obnovila že jedno leto pred določenim terminom. Kot vzrok za to navaja italijanska vlada v svojem vabilu sedanji, še vedno nejasni politični položaj v Evropi. — Ako se ta uresniči, bomo imeli svojedobno dovolj povoda, obširneje govoriti o imenovanju trozvezi.

Srbska skupščina. V sobotni seji so stavili nekateri poslanci, 25 po številu, predlog, naj bi oni moški, ki živé v samskem stanu, plačevali dvojni davek. Dotični načrt določa, da morajo 1. vsi oni samski možje, ki so prekoračili dobo 30 let, plačevati do 56. leta dvojni davek, ako se ne oženijo, 2. jednako se mora postopati z onimi zakonskimi, v katerih ločitev je cerkev dovolila, in 3. se morajo tej določbi pokoriti tudi oni vdovci, ki po preteku petih let ne vstopijo v zakon. Po tem načrtu bi se zvišali državni dohodki vsako leto za 150.000 dinarjev. Predlog se utemljuje s tem, da zakonski več potrebujejo za vzdrževanje svojih družin in da so samski možje dolžni, jih v tem podpirati. Ta misel je jako dobra z ozirom na žalostne finančne razmere v Srbiji.

Francoski poslanik pri Vatikanu je sedaj na dopustu. Po poročilu nekaterih francoskih listov je pa prišla vlada do spoznanja, da ima Francija jako malo tako izvedenih mož, kakor je grof de Béhaine in da ne more zaupati tega težavnega posla kakemu drugemu državniku. Vsled tega je sklenila, kakor zatrjuje Cassagnacovo glasilo, pustiti poslanika na dosedanjem mestu, kamor se ima vrniti takoj po preteku dovoljenega dopusta. Ker se ob enem tudi poroča, da je vsprejel papež predloge francoske vlade radi nameščenja izpraznjenih škofovih sedežev, razun onega v Toulousu, ni popolno neverojetno, da se ne bi bila odločila francoska vlada za ta korak, ki je prevelike važnosti za sedanje francoske razmere.

Rusija in Bolgarija. Kakor znano, se nahaja sedaj princ Ferdinand v Rimu, koder se po poročilu raznih listov posvetuje s sv. očetom gledé prestopa njegovega sina Borisa k pravoslavju. Ta zadeva pa daje ruskim listom povod, da v obširnih člankih z nova omenjajo razmerja mej Rusijo in Bolgarijo ter vnovič izjavljajo, da ne bo prav nič spremenil Borisov prekrst ruske politike. Najzanimivejša so v tem oziru pojasnila peterburške „Wjedomnosti“, katere vodstvo je po novem letu prevzel knez Uchtomsky, osebni prijatelj carja Nikolaja. Omenjeni list piše namreč tako-le: „Ako bolgarski patrijotje menijo, da bo prekrst Borisov pospešil spravo mej Rusijo in Bolgarijo, jim tega seveda ne moremo zameriti, toda zelo dvomljivo je, je li to prava pot do zaželenega cilja. Princ Ferdinand je prišel v Bolgarijo po posredovanju Stambulova zoper voljo Rusije, da celo z namenom, da bi jo razžalil. Sedaj seveda skuša spremeniti svoje nazore in na ta način se sprizajziti z Rusijo, toda njegovo delo bo zeman.“ Po našem mnenju pa je ravno nasprotno. Ako bo res dal prekrstiti svojega sina, bo delo storil le vsled vednega pritiska od strani rusofilov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. januarija.

(Zakon za odpravo legalizacije od 100 in pod 100 gld. vsprejet.) Po dolgih in hudih borbah se je vendar posrečilo, najti večino v deželnem zboru Kranjskem za odpravo legalizacije za malostne zneske. Z našo stanko so namreč od Nemcev glasovali poleg poročevalca viteza Langerja tudi baron Schwegel, grof Barbo in Loy. — Naš narod bo gotovo z veseljem pozdravil ta sklep, katerega so v gmotno korist našega naroda po tolikih naporih priborili zastopniki katoliško-narodne stranke.

(Interpelacija.) Poslanec Kalan in tovariši so stavili v današnji deželnozborni seji interpelacijo gledé postopanja okrajnega glavarstva v Radovljici pri napeljavi vode Zgošče na žago L. Grilca, — s čemer so zelo oškodovana zemljišča drugih posestnikov.

(V župniji Grčarice) so razširjene koze; dosedaj so bili 3 smrtni slučaji. Sola je zaprta že 14 dni. Tudi nadležna hrpa muči zelo ljudij.

(Na včerajšni živinski sejm) so prignali: 1270 konj in volov, 368 krav in 57 telet. Kupčija je bila živahna, ker so ptuji kupci pokupili veliko živine. Najbolj so se prodajali konji.

(Železnica Trebnje - Mokronog.) Grof Anton Barbo in dr. Arn. Bock, advokat na Dunaju, sta dobila od c. kr. želez. ministerstva dovoljenje za tehnična pripravljavna dela normalne ali ozkotirne železnice Trebnje - Mokronog.

(Za velikovško šolo) je poslal uredništvu našega lista veleč. g. Ivan Lavrenčič, dekan v Smartnem pri Litiji, 5 gld. mesto venca na rakev svojega pokojnega prijatelja Ivana Kodriča, župnika v Smarjii na Goriškem. — Bog plačaj!

(Nove orglje za Metkovič.) Iz kamnogoriške okolice, 25. jan.: Veselje do orgljarske umetnosti, veselje do knjig te vrste in pa, ker je cerkvena umetnost te dni v časnikih na dnevnem redu, me sili, da izpregovorim o umotvoru domače dlani znanu tvrdke bratov Zupan v Kamni Gorici, o novih orgljah za dekanijsko cerkev v Metkoviču. Na tem krasnem delu, op. 55, sem se do cela prepričal, kako prav ima „Slovenčev“ dopisnik, ko pravi: „Tujim umetnikom se daje povsodi prednost — domači se potiskajo v kot“ itd. Tu, kar sem videl in slišal, smelo trdim, da se v pogledu orgljarstva prav nič ni treba ozirati izvan Slovenije, ker domači umetniki lahko tekmujejo z najboljšimi mojstri današnje dōbe. Le tujcev ne! — Kritiko o tem umotvoru ne bom razvijal obširno, le nekatere reči, katerih naš dični veščak preč. P. Hugolin na tratarskih orgljah še ni mogel zaslediti, bom omenil, s čemur sem bil v istini iznenaden. Orglje imajo 12 pevajočih registrov, kateri so razvrščeni na dva manuala po 54 tipk $C-f$ in na pedal $C-a$ 27 tipk. Na prvem glavnem manualu jih je 6, na drugem 4 in na pedalu 2. Pomožnih registrov je 5 in sicer: manualni sklep II k I. manualu, pedalni sklep z I. manualom, pedalni sklep z II. manualom, oktavna kupla v I. manualu navzgor, suboktavna kupla II. manual k I. manualu navzdol. Kolektivniki so: mezzo-forte za I. manual in pedal, forte za I. manual in pedal, mezzo-forte za II. manual in pedal, forte za II. manual in pedal, piano in tutti. — To zares praktično, novo opravilo kolektivnikov, ki se med saboj zgrabijo in zopet razvežejo, je gosp. P. Hugolin že opisal. Splošen vtis polnih orgelj je mogočen. Markantni Principal, Bordun in suboktavna kupla z močnimi bassi, zmagoviti pleno tako vgladijo in v čisti okrogli ton spravijo, da človeku srce samo govori: to so mogočne orglje, a vendar ne kričeče. Med posamezniki omenjam posebno Gamba 8', ki je močna in reže, kakor bi več goslar v orgljah svoj lok ob strune pritiskal. Pa vsaj to ni morda one moderne karakteristične Stentor-Gambe. Take Gambe jaz še nisem slišal in tudi ne tako Flavto traverso. Ta mili, jasni in čisti zvok je priča pravega značaja koncertne postranice. V teh orgljah se nahaja oni zares čarobni unda maris, kojega ne bi smele pogrešati nobene orglje dveh manualov. Neko svojstvo ima ta vtripajoči, v srce segajoči ton, kakor ga opišejo Locher, Seidel, Kothe, Weippert, Wagemann in kar jih je teh mož z najfinjšim okusom in tankimi ušesi; reči moram, da sem tu več žil, nego bral. Da ne bom preobširen, naj konečno še omenim, kako je mogoče pri tolikih pomožnikih in komplikaciji napraviti tako lahko in tiho igro, kajti na obojih manualih je igra tako lahka, kot na mojem ameriškem karmoniju. Te orglje bi morale po volji mojstrov imeti pnevmatično komunikacijo na celem stroju, a č. g. Simon Brušelič, dekan v Metkoviču je to rad odklonil v sporazumljenju z ondotnim konservatorjem. Kakor je ljubljanskim gg. veščakom znano, imata brata Zupan omenjeno novost popolnoma v obrisu in je na prvih večjih orgljah in v suhi cerkvi vpeljeta, ako bo v to referent knezoškofijskega ordinarijata privolil. Vsekako pa nas veseli, da vrla brata Zupan tako krepkim korakom napredujeta in na vsakem novem delu pokažeta kako posebnost. V minolem letu sta napravila šest novih orgelj, a časniki so poročali samo o onih s Trate, katere je ocenil znani veščak P. Hugolin. Za tako vestne mojstre — pač premalo reklame! Mi Slovenci

moramo ponosni biti, da bodo krasne orgle bratov Zupan pričale doli na jugu o nadarjenosti in bistri glavi slovenski! —č.

Telegrami.

Dunaj, 27. januarija. Cesar je daroval prostovoljni rešilni družbi povodom rešilnih del pri vodnjaku v Döblingu 1000 gld.

Dunaj, 27. januarija. V Quittnerjevi livarni za železo je ustavilo delo vseh 280 delavcev.

Praga, 27. jan. V pododbor adresne komisije so voljeni naslednji poslanci: Herold, Kramař, Celakovsky, princ Lobkovic, profesor Pražak in princ Schwarzenberg.

Praga, 27. januarija. Načelnik kluba nemških poslancev, dr. Schlesinger je naznanil adresni komisiji, da Nemci ne bodo odposlali nobenega člana v pododbor, ker se niso vdeležili prvih posvetovanj.

Praga, 27. januarija. Papirnico v Bubenču je nocojšnjo noč uničil požar. Ogenj se je razširil tako naglo, da so se komaj rešili delavci, ki so bili pri ponočnem delu. Uničeni so vsi stroji in cela zaloga.

Levov, 27. januarija. Ministerski predsednik grof Badeni in finančni minister Bilinski sta dospela danes popoldne na tukajšnji kolodvor, koder so ju pričakovali namestnik, deželni maršal, več poslancev in mestno zastopstvo.

Budimpešta, 27. januarija. V današnji seji poslanske zbornice je predlagal poslanec Hermann zakon, kateri bi prepovedal uradnikom in poslancem, da ne smejo sodelovati pri od države podpiranih podjetjih, oni pa, ki so dosedaj v zvezi s takimi podjetji, morajo odložiti svojo službo ali svoj mandat.

Bukarešt, 27. januarija. V zbornici je prebral danes ministerski predsednik kraljev dekret, s katerim se vsprejme ostavka notranjega ministra Fleva in se vodstvo tega ministerstva začasno izroči ministerskemu predsedniku.

Rim, 27. januarija. Princ Ferdinand koburški je dospel danes sem. Zagotavlja se, da bo danes zvečer vsprejet v avdijenci pri svetem očetu.

Berolin, 27. januarija. Cesar Viljem je podelil državnemu kanclerju knezu Hohenlohe veliki križ hišnega reda hohenzolerskega in poslaniku na Dunaju grofu Eulenburgu, komturni križ.

Atene, 27. januarija. Kralj in kraljica sta se z rodbino vdeležila veselice, katero je priredil avstro-ogerski poslanik.

London, 27. januarija. Iz Cardiffa se brzojavno poroča, da je v premogovniku pri Tylorstownu vsled eksplozije zasutih 80 delavcev.

London, 27. januarija. Zadnja poročila iz Madagaskarja javljajo, da so se domačini z nova uprli zoper hovaške čete ter usmrtili več častnikov. Upor zavzema vedno večje kroge.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
27	9. zvečer	750.2	-6.4	sr. vzh.	jasno	
28	7. zjutraj	751.9	-6.9	sr. jvzh.	oblačno	0.2
	2. popol.	752.9	-4.1	sr. vszvzh.	"	

Srednja včerajšnja temperatura -5.1°, in za 3.1 pod normalom.

Eksekutivne dražbe.

Jere in Jožefa Poljanca iz Vidma zemljišče (4283 gld.) s pritlikino dné 30. januarija in 27. februarja v Zatičini. Mihaela Rugelja iz Kamenja zemljišče (300 gld.) s pritlikino (10 gld. 10 kr.) dné 5. februarja in 11. marca v Mokronogu.

Antona Steguja s Prema posestvo (1360 gld.) s pritlikino (15 gld.) dné 21. febr. in 23. marca v Ilir. Bistrici.

Matiye Panjana iz Rozalnic nepremakljivo posestvo (1886 gld.) dné 13. februarja (druga) v Metliki.

Barbare Zupančič iz Radoviš zemljišče (85 gld.) dné 13. febr. v Metliki.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh v kurznem listu zaznamovanih menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Tesarski obrt

v Ljubljani,
Nove ulice št. 5

Se priporoča v vsa tesarska stavbena dela.
— Cene povsem terpežnemu, zanesljivemu delu primerno nizke.
Domača tvrdka! Domača tvrdka!

658 24-23

Ivan Zakotnik

mestni tesarski mojster
in zapriseženi izvedenec
c. kr. deželne sodnije.



Najboljše, svetovno črnilo za čevlje!

Kdor hoče imeti svoje obuvalo lepo temno-črno se lesketajoče in si je želi ohraniti trpežno, kupi naj edino le

Fernolendtovo črnilo za čevlje

c. kr. priv. tovarne, ustanovljene leta 1832 na Dunaji.

Povsod v zalogi.

Radi premnogih malovrednih ponarejanj pazi naj se natančno na moje ime: St. Fernolendt.

Priporočam tudi ličila za čevlje, snov za ohranitev usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsakovrstne tinte, svitla naravna crme za svitlo usnjato obuvalo in pisarni pečatni vosek. 33 52-3



Najboljše kakovosti, blagodejen, oživljajoč, krepljen, in zlasti sredstvo za vzbujanje teka je

Zelodčni ali Marijacejski likér

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Dobiva se v 442 7

lekarni Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani, zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošilja.

Schicht-ovo patent-milo

z znamko „labud“ je najboljša izmed kateregakoli mila.

56 5

J. Pserhofer-jeva

lekarna „pri zlatem državnem jabolku“

Dunaj, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhofer-jeve

odvajalne kroglice, preje kri čistilne kroglice imenovane, staroznana, lahko čisteče domače zdravilo.

Od teh kroglic stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitok s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Če se poprej vpošlje denarni znesek, potem stane poštne prosta pošiljatev: 1 zvitok kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 20 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko 1 zvitok se ne more poslati.)

Prosi se izrečno „J. Pserhofer-ja odvajalne kroglice“ zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis

J. Pserhofer in sicer z rudičnimi črkami.

Balzam zoper ozeblino J. Pserhofer-ja. 1 lonček 40 kr., s poštne prosto pošiljatev 65 kr.

Sok iz ozkega trpotca (Spitzwegerichsaft), 1 steklenica 50 kr.

Balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr., s poštne prosto pošiljatev 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati, izvrstno krepčilo za želodec in živce. 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., — 1/2 litra 1 gold. 60 kr., — 1/4 litra 85 kr.

Zdravilni obliž za rane pok. prof. Steudel-a, 1 lonček 50 kr., s poštne prosto pošiljatev 75 kr.

Razven tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Posiljanje po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se preje vpošlje denar (najboljše s pošto nakaznico), potem je poština mnogo cenejša, nego pri pošiljatev proti povzetju.

Imenovane specialitete tudi prodajata v Ljubljani gospoda lekarnarja: **Mardetsohläger** in **Plocoll**. 26 12-7

Grenka želodčna tinktura (preje življenjska esenca ali praške kapljice imenovana). Lahko raztopljivo zdravilo, dražilnega in krepčujočega učinka na želodec pri oviranem prebavljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanajstnica 2 gld.

Čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr.

Fijakarski prašek za prsi, 1 škatljica 35 kr., s poštne prosto pošiljatev 60 kr.

Tannochinín-pomada J. Pserhofer-ja najboljša sredstvo za rast las, ena pušca 2 gld.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Slovensko-nemški slovar.

Izdan na troške rajnega knezoškofa Ant. Al. Wolfa.

Uredil

M. Pleteršnik.

Dva zvezka (118 pól vél. osm.), nevezana 11 gld. 50 kr., vezana v polfranc. izvernih platnicah 14 gld. 50 kr.

Štedilno ognjišče

prejšnje deželne bolnišnice, na katerem se kuha za okolu 400 oseb, je na prodaj.

Natančneje pové **F. Supančič** na **Rimski cesti št. 16.** 73 3-1

Dunajska borza.

Dné 28. januarija.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 75 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101
Avstrijska zlata renta 4%	122
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100
Ogerska zlata renta 4%	122
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1018
Kreditne delnice, 160 gld.	372
London vista	121
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59
30 mark	11
30 frankov (napoleonador)	9
Italijanski bankovci	44
C. kr. cekini	5

Dné 27. januarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	148 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141
Dunavske vravnave srečke 5%	128
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	105
Posojilo goriškega mesta	112
4% kransko deželno posojilo	98
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99
Priporočene obveznice državne železnice	222
južne železnice 3%	169
južne železnice 5%	131
dolenjskih železnice 4%	99

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	135
Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gld.	18
Rudolfove srečke, 10 gld.	23
Salmove srečke, 40 gld.	67
St. Genois srečke, 40 gld.	72
Waldsteinove srečke, 20 gld.	52
Ljubljanske srečke	23
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	172
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3460
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	471
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	63
Montanska družba avstr. plan.	83
Trboveljska premožarska družba, 70 gld.	164
Papirnih rubljev 100	125

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoke obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnic.